

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 189 (XXXIII) — Nr. 1108

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Luni, 22 noiembrie 2021

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 458 din 1 iulie 2021 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 16 alin. (1) din capitolul VIII, secțiunea a 3-a din anexa nr. V la Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice.....	2–4
Decizia nr. 522 din 15 iulie 2021 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 88 alin. (3) din Codul penal	5–8
ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE	
1.402. — Ordin al ministrului transporturilor și infrastructurii, interimar, privind aprobarea certificării ca aeroport internațional a Aeroportului Oradea.....	9
1.420. — Ordin al ministrului finanțelor privind publicarea pe serverul Ministerului Finanțelor a informațiilor cu caracter public	9
ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	
Decizia nr. 18 din 27 septembrie 2021 (Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii).....	10–16

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 458

din 1 iulie 2021

referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 16 alin. (1) din capitolul VIII, secțiunea a 3-a din anexa nr. V la Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice

Valer Dorneanu	— președinte
Cristian Deliorga	— judecător
Marian Enache	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Simina Popescu-Marin	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Liviu Drăgănescu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 16 din capitolul VIII, secțiunea a 3-a din anexa nr. V la Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, excepție ridicată de Nicoleta Daniela Iliescu în Dosarul nr. 7.108/2/2018 al Curții de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal — Veche și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 2.727D/2019.

2. La apelul nominal lipsesc părțile. Procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate ca neîntemeiată, sens în care invocă jurisprudența în materie a Curții Constituționale.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

4. Prin Încheierea din 1 octombrie 2019, pronunțată în Dosarul nr. 7.108/2/2018, **Curtea de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal — Veche a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 16 din capitolul VIII, secțiunea a 3-a din anexa nr. V la Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice**. Excepția a fost ridicată de Nicoleta Daniela Iliescu într-o cauză având ca obiect anularea unui act administrativ.

5. În motivarea excepției de neconstituționalitate autoarea acesteia susține, în esență, că prevederile legale criticate sunt neconstituționale, deoarece acestea reglementează doar situația asistenților judiciari care au fost numiți în funcție în condițiile Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor doar pentru un prim și unic mandat, fără însă a lua în calcul și situația existenței mandatelor multiple obținute de aceeași persoană în aceeași funcție de asistent judiciar, fără întrerupere, la același angajator (Tribunalul București), cum este și cazul autoarei excepției, care ocupă

această funcție de la data de 30 iunie 2000 și până în prezent, respectiv 4 mandate consecutive, acumulând astfel o vechime în funcție efectivă de peste 18 ani.

6. Sunt invocate dispozițiile art. 85 din Legea nr. 303/2004, modificată prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 100/2007, și se arată că, pe durata de funcționare a instituției asistentului judiciar (de peste 18 ani), unele instanțe au interpretat dispozițiile legale privind „vechimea efectivă în funcție” plecând de la efectele ei benefice sistemului de justiție și coroborând aceasta cu identitatea dispozițiilor privind salarizarea asistenților judiciari și a judecătorilor și, acționând în consecință, au pus în plată acest spor și pentru asistenții judiciari, privind aceasta ca pe o „împlinire a dreptului natural” al sporului de fidelitate privit la modul general (*Sentiința civilă nr. 864 din 19 mai 2008, pronunțată de Tribunalul Cluj în Dosarul nr. 1.025/117/2008, irevocabilă prin Decizia civilă nr. 1.001/R din 16 aprilie 2009, pronunțată de Curtea de Apel Cluj*).

7. Autoarea excepției susține că se încalcă principiul fundamental al egalității în drepturi, neexistând un tratament juridic echitabil și nediscriminatoriu între asistenții judiciari cu maximum 5 ani vechime în sistemul juridic și asistenții judiciari ce depășesc această vechime, prin obținerea mandatelor succesive multiple, obținând o vechime în funcție și specialitate în magistratură, fiind necesar a se asigura acestora un tratament juridic echitabil proporțional cu situația distinctă referitoare la anii lucrați efectiv în sistem, și nu la modalitatea de numire (mandat) a fiecăruia.

8. În opinia autoarei excepției, este contrar Constituției și Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale să se creeze o discriminare între asistenții judiciari aflați la primul mandat, și cei care, prin reînvățire, ajung să fie beneficiarii mandatelor multiple. Astfel, se reglementează doar o situație parțială existentă în realitatea obiectivă a numirii în funcție a asistentului judiciar, doar pentru o perioadă de 5 ani, omițând să se legifereze sub aspect salarial posibilitatea reînvățirii aceleiași persoane în această funcție, situație ce ar determina acumularea unei vechimi în funcția respectivă ce depășește treapta 3—5 ani. Atât timp cât niciun text legislativ nu interzice sau nu limitează exercitarea acestei funcții pe perioada derulării unui singur mandat, cu atât mai mult o dispoziție dintr-o lege a salarizării nu poate suprima dreptul de a exercita mai multe mandate ce dau posibilitatea beneficiarii de vechimea reală în aceeași funcție. Acest mecanism incorect stabilit conduce la acoperirea modalității stabilirii drepturilor salariale doar pentru asistenții judiciari aflați la primul mandat, fără însă a legifera și situația asistenților judiciari ce se află în derularea următoarelor mandate.

9. Discriminarea se produce și față de categoria similară, respectiv judecătorul de judecatorie, la care se raportează stabilirea drepturilor salariale ale instituției asistentului judiciar.

10. În cazul de față, nu există nicio justificare ca o categorie de beneficiari ai funcției de asistenți judiciari numiți și reînvestiți prin mandate multiple, fără întrerupere între ele, să beneficieze de un tratament diferențiat și discriminatoriu, prin eludare, ca urmare a nelegiferării și fără a exista o justificare adecvată, față de categoria asistenților judiciari beneficiari ai unui mandat unic. Singurul criteriu de asemănare îl poate constitui momentul nașterii dreptului la indemnizație, în speță numirea în funcție, iar derularea ulterioară în timp ar trebui să fie legiferată prin includerea fiecărei situații distincte. Astfel, Legea-cadru nr. 153/2017, prin art. 16 din capitolul VIII, secțiunea a 3-a din anexa nr. V, stabilește fără discriminare cum se calculează indemnizația cuvenită, însă, fără a exista o justificare obiectivă sau rezonabilă, creează un tratament discriminatoriu prin eludarea categoriei de asistenți judiciari ce au fost numiți și reînvestiți în mod succesiv în această funcție. Or, unde legiuitorul limitează, neacoperind legislativ o situație existentă în realitatea obiectivă a societății civile (posibilitatea exercitării funcției de asistent judiciar pe o perioadă mai mare de 5 ani), situația respectivă poate fi complinită ulterior prin interpretare sistematică.

11. În final, se arată că prin calculul drepturilor salariale cuvenite, ce se raportează la indemnizația de încadrare aferentă anului 2022, față de o vechime efectivă în funcție de 3—5 ani, și nu de 18—20 de ani, se produce o diminuare considerabilă a drepturilor salariale cuvenite autoarei excepției pentru munca depusă.

12. **Curtea de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal — Veche** apreciază, în esență, că pentru dezlegarea problemei de constituționalitate trebuie să se aibă în vedere, mai întâi, lămurirea naturii juridice a funcției de asistent judiciar, respectiv a mandatului acestuia de 5 ani, cu posibilitatea reînnoirii. Dacă mandatul este privit în logica asemănătoare cu mandatele funcțiilor electivă (membru al Parlamentului, ales local, alte formule electivă prevăzute de lege, în special cele cu rang constituțional), atunci asimilarea cu funcțiile de magistrat (judecător, procuror, magistrat-asistent) sau magistrat asimilat în sensul Legii nr. 303/2004 nu se poate face, iar acele tranșe de vechime care figurează acum în lege sunt exclusiv opțiunea legiuitorului, fiind un atribut suveran al Parlamentului de a alege o astfel de soluție normativă, fără a exista o interferență cu niciunul dintre textele constituționale sau convenționale invocate. Cu alte cuvinte, în logica de interpretare de mai sus, textul criticat nu are niciun element de neconstituționalitate.

13. Însă, într-o altă viziune asupra naturii mandatului de asistent judiciar, dar și a funcției în sine de asistent judiciar, ca profesie juridică enumerată în Legea 303/2004, subiectul acordării sporului de vechime este unul legitim, așa cum a ridicat problema autoarea excepției în cererea de sesizare a Curții Constituționale. Nuanța care poate determina concluzia că textul este, după caz, constituțional sau neconstituțional este dată de felul vechimii în muncă ce însoțește multiplele mandate de asistent judiciar, și anume fie vechime în magistratură, așa cum cere autoarea, caz în care textul pare să fie neconstituțional, fiind incomplet și neclar, respectiv, dimpotrivă, vechime în muncă în sensul Codului muncii (prin aplicarea legii generale în materie), caz în care textul ar fi neconstituțional în măsura în care în forma sa actuală nu ar permite ca asistenților judiciari să li se plătească și sporul de vechime în muncă în cuantumul stabilit expres de legislația generală a muncii și asigurărilor sociale. Textul ar fi constituțional, în opinia instanței de fond de drept comun, dacă reclamantei autoare a excepției i se pot plăti

drepturile salariale cuvenite din vechimea în muncă de drept comun (cea prevăzută de legislația muncii) și nu este menținută logica unei sume fixe, fără niciun fel de alte sporuri, similar cu indemnizațiile pentru funcțiile de demnitate publică. Normele juridice nu pot fi aplicate prin analogie acolo unde este vorba despre restrângeri sau limitări ale drepturilor și libertăților fundamentale, ignorarea vechimii generale în muncă fiind o încălcare a normelor constituționale și convenționale invocate de reclamantă.

14. În privința vechimii speciale tipice pentru magistrații de carieră, instanța *a quo* apreciază că nu se pune problema unei încălcări a Constituției, deoarece funcțiile de magistrat sunt numai acelea enumerate limitativ de Legea nr. 303/2004, republicată, iar celelalte funcții juridice nu pot fi asimilate sub toate aspectele celor de magistrat. Împrejurarea că la vechimea în magistratură, în cazul pensionării magistratului, se ține cont și de vechimea sa ca asistent judiciar sau avocat sau consilier judic etc. nu atrage *ope legis* o asimilare completă, în sensul că pentru celelalte funcții juridice să se plătească sporuri de vechime tipice pentru magistrați, deoarece aceasta ar însemna deturnarea voinței legiuitorului și modificarea regimului constituțional și legal al statutelor profesionale ale acestor profesii juridice.

15. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

16. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele de vedere solicitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, prevederile legale criticate, raportate la dispozițiile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

17. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

18. **Obiectul excepției de neconstituționalitate**, astfel cum rezultă din dispozitivul încheierii de sesizare, îl constituie prevederile art. 16 din capitolul VIII, secțiunea a 3-a din anexa nr. V la Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 492 din 28 iunie 2017. Din examinarea considerentelor actului de sesizare și a notelor scrise ale autoarei excepției, Curtea observă că, în realitate, sunt criticate prevederile art. 16 alin. (1) din capitolul VIII, secțiunea a 3-a din anexa nr. V la Legea-cadru nr. 153/2017, urmând a reține ca obiect al excepției aceste dispoziții de lege, care au următorul cuprins: „*Asistenții judiciari numiți în condițiile Legii nr. 304/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, sunt salariați cu indemnizația lunară de încadrare prevăzută în prezenta anexă la cap. I lit. A nr. crt. 4, aferentă unei vechimi în funcție de la 0 la 3 ani, respectiv de la 3 la 5 ani.*”

19. În opinia autoarei excepției, prevederile de lege ce formează obiectul excepției contravin dispozițiilor din Constituție cuprinse în art. 16 alin. (1) privind egalitatea în drepturi a cetățenilor și art. 53 privind restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți. De asemenea, sunt invocate prevederile art. 14 din Convenția pentru apărarea drepturilor

omului și a libertăților fundamentale privind interzicerea generală a discriminării.

20. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că prevederile art. 16 alin. (1) din capitolul VIII, secțiunea a 3-a din anexa nr. V la Legea-cadru nr. 153/2017 au mai format obiect al controlului de constituționalitate, exercitat prin prisma unor critici similare, iar prin Decizia nr. 812 din 10 noiembrie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 121 din 4 februarie 2021, și Decizia nr. 889 din 15 decembrie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 508 din 17 mai 2021, Curtea Constituțională a respins ca neîntemeiată excepția de neconstituționalitate.

21. Curtea a reținut, în esență, că prevederile de lege criticate reprezintă expresia opțiunii legiuitorului în materia salarizării asistenților judiciari, situată în marja sa de apreciere, permisă de dispozițiile art. 16 din Constituție. Legiuitorul are dreptul de a elabora măsuri de politică legislativă în domeniul salarizării în concordanță cu condițiile economice și sociale existente la un moment dat (a se vedea, spre exemplu, Decizia nr. 707 din 29 noiembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 127 din 17 februarie 2017). În același sens este și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, potrivit căreia statele se bucură de o largă marjă de apreciere pentru a determina oportunitatea și intensitatea politicilor lor în domeniul sumelor care urmează a fi plătite angajaților lor din bugetul de stat, și anume Hotărârea din 8 noiembrie 2005, pronunțată în Cauza *Kechko împotriva Ucrainei*, paragraful 23, Hotărârea din 8 decembrie 2009, pronunțată în Cauza *Wieczorek împotriva Poloniei*, paragraful 59, Hotărârea din 2 februarie 2010, pronunțată în Cauza *Aizpurua Ortiz împotriva Spaniei*, paragraful 57, Decizia din 6 decembrie 2011, pronunțată în cauzele *Felicia Mihăieș împotriva României și Adrian Gavril Senteș împotriva României*, paragraful 15.

22. În același timp, diferența de tratament juridic în raport cu judecătoria este justificată și de faptul că asistenții judiciari, deși participă la constituirea completului de judecată, îndeplinesc doar un rol consultativ în îndeplinirea actului de justiție, neputându-se pune un semn de egalitate între activitatea desfășurată de aceștia și cea a judecătorilor. Cu toate acestea, recunoscând importanța activității desfășurate de asistenții

judiciari și ținând cont și de obligațiile, interdicțiile și incompatibilitățile ce le revin acestora, legiuitorul a înțeles să stabilească un nivel al indemnizației corespunzătoare celei a judecătorului cu grad de judecătorie, prevăzută în anexa nr. V la Legea-cadru nr. 153/2017, la cap. I lit. A nr. crt. 4, aferentă unei vechimi în funcție de la 0 la 3 ani, respectiv de la 3 la 5 ani. Această reglementare nu contravine principiului egalității în drepturi, care nu are semnificația omogenității, astfel că situații obiectiv diferite justifică și uneori chiar impun un tratament juridic diferențiat. În acest sens, Curtea Constituțională a statuat în mod constant în jurisprudența sa că principiul egalității în fața legii, consacrat de art. 16 alin. (1) din Constituție, nu înseamnă uniformitate, așa încât, dacă la situații egale trebuie să corespundă un tratament egal, la situații diferite tratamentul juridic nu poate fi decât diferit (de exemplu, Decizia nr. 168 din 10 decembrie 1998, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 77 din 24 februarie 1999).

23. În consecință, prevederile de lege criticate nu încalcă dispozițiile art. 16 din Constituție privind egalitatea în drepturi prin raportare la art. 14 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

24. De asemenea, acceptarea criticilor formulate cu privire la omisiunea legiuitorului de a reglementa salarizarea asistenților judiciari în raport cu vechimea efectivă în funcție ar echivala cu transformarea Curții Constituționale în legiuitor pozitiv. Or, potrivit art. 2 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, „*Curtea Constituțională se pronunță numai asupra constituționalității actelor cu privire la care a fost sesizată, fără a putea modifica sau completa prevederile supuse controlului*”.

25. În raport cu cele enunțate, Curtea a reținut că, prin conținutul lor normativ, prevederile de lege criticate nu pun în discuție o restrângere a exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți fundamentale și, prin urmare, dispozițiile art. 53 din Constituție nu au incidență în cauză.

26. Întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură să determine reconsiderarea jurisprudenței Curții Constituționale, atât soluția, cât și considerentele cuprinse în deciziile menționate își păstrează în mod corespunzător valabilitatea și în cauza de față.

27. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Nicoleta Daniela Iliescu în Dosarul nr. 7.108/2/2018 al Curții de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal — Veche și constată că prevederile art. 16 alin. (1) din capitolul VIII, secțiunea a 3-a din anexa nr. V la Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal — Veche și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 1 iulie 2021.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Simina Popescu-Marin

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 522

din 15 iulie 2021

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 88 alin. (3) din Codul penal

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Daniela Ramona Marițiu	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantei Ministerului Public, procuror Daniela Băloi.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 88 alin. (3) din Codul penal, excepție ridicată de Alexandru Petianu în Dosarul nr. 1.780/206/2017/a2 al Curții de Apel Suceava — Secția penală și pentru cauze cu minori. Excepția formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.980D/2018.

2. La apelul nominal se constată lipsa autorului excepției. Procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Președintele dispune să se facă apelul și în Dosarul nr. 982D/2021, având ca obiect excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 88 alin. (3) din Codul penal, excepție ridicată de Toma Sălăjan în Dosarul nr. 525/266/2020 al Curții de Apel Oradea — Secția penală și pentru cauze cu minori. La apelul nominal răspunde, pentru autorul excepției, doamna avocat Ioana Țenț, cu împuternicire avocațială depusă la dosar. Procedura de citare este legal îndeplinită.

4. Curtea, din oficiu, pune în discuție conexarea dosarelor. Avocata prezentă și reprezentanta Ministerului Public sunt de acord cu conexarea dosarelor. Curtea, având în vedere obiectul cauzelor, în temeiul art. 53 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, dispune conexarea Dosarului nr. 982D/2021 la Dosarul nr. 1.980D/2018, care a fost primul înregistrat.

5. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantei autorului excepției, care apreciază că excepția de neconstituționalitate îndeplinește condițiile de admisibilitate. Făcând referire la aspecte de fond ale cauzei, susține că, la momentul judecării apelului, inculpatul și-a îndeplinit obligațiile impuse în perioada pentru care a fost amânată aplicarea pedepsei, iar termenul de supraveghere s-a împlinit. Aceste aspecte nu pot fi interpretate decât în sensul că pedeapsa se consideră executată. Cu toate acestea, dispozițiile de lege criticate impun revocarea amânării executării pedepsei dacă în termenul de încercare s-a săvârșit o altă faptă pentru care s-a pronunțat o soluție chiar și după expirarea acestui termen. Susține că expirarea termenului de supraveghere marchează executarea pedepsei stabilite, iar anularea beneficiului amânării aplicării pedepsei după expirarea acestui termen aduce atingere dreptului oricărei persoane de a nu fi pedepsită de două ori pentru aceeași faptă. Art. 88 alin. (3) din Codul penal este constituțional numai în măsura în care se permite anularea suspendării sub supraveghere a executării pedepsei înainte de executarea sau de momentul considerării ca executată a acesteia. În concluzie, solicită admiterea excepției de neconstituționalitate.

6. Reprezentanta Ministerului Public solicită respingerea excepției de neconstituționalitate, ca neîntemeiată. În acest sens, invocă Decizia Curții Constituționale nr. 306 din 9 iunie 2020 și Decizia Curții Constituționale nr. 70 din 29 ianuarie 2019. În ceea ce privește invocarea principiului egalității în drepturi, apreciază că acesta este încălcat în cazul în care se instituie tratamente pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite. Referitor la invocarea dispozițiilor art. 21 și ale art. 23 din Constituție, apreciază că nici acestea nu sunt încălcate, dreptul la un proces echitabil fiind asigurat prin norme ale dreptului procesual penal, iar prevederile criticate constituie norme de drept penal substanțial.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarelor, reține următoarele:

7. Prin Încheierea din 19 noiembrie 2018, pronunțată în Dosarul nr. 1.780/206/2017/a2, **Curtea de Apel Suceava — Secția penală și pentru cauze cu minori a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 88 alin. (3) din Codul penal**, excepție ridicată de Alexandru Petianu cu ocazia soluționării apelului împotriva unei sentințe penale.

8. Prin Încheierea din 17 martie 2021, pronunțată în Dosarul nr. 525/266/2020, **Curtea de Apel Oradea — Secția penală și pentru cauze cu minori a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 88 alin. (3) din Codul penal**, excepție ridicată de Toma Sălăjan, cu ocazia soluționării apelului împotriva unei sentințe penale.

9. În motivarea excepției de neconstituționalitate autorii acesteia apreciază că, deși pedeapsa a fost executată de către persoana condamnată, totuși, art. 88 alin. (3) din Codul penal permite revocarea amânării acesteia și executarea din nou a pedepsei. Or, a permite anularea beneficiului amânării aplicării pedepsei după expirarea termenului de supraveghere (deci după executarea efectivă a pedepsei) aduce atingere gravă dreptului justițiabilului de a nu fi pedepsit de două ori pentru aceeași faptă. Practic, anulând în aceste condiții beneficiul suspendării cu dispunerea concomitentă a executării din nou a pedepsei în regim privativ de libertate echivalează cu executarea a două pedepse pentru aceeași faptă. Apreciază că dispozițiile art. 88 alin. (3) din Codul penal sunt constituționale numai în măsura în care se permite anularea suspendării sub supraveghere a executării pedepsei înainte de executarea sau considerarea ca executată a acesteia. Așa fiind, dispozițiile criticate sunt neconstituționale în măsura în care instanța trebuie să aplice pedeapsa inițială prevăzută în hotărârea de condamnare, în condițiile în care ar fi întrunite cerințele aplicării art. 91 din Codul penal privind suspendarea executării pedepsei sub supraveghere.

10. **Curtea de Apel Suceava — Secția penală și pentru cauze cu minori** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Arată că față de motivarea autorului excepției de neconstituționalitate nu se poate reține o încălcare a dreptului la un proces echitabil, întrucât garanțiile dreptului la un proces echitabil vizează judecarea cauzei de către o instanță independentă și imparțială, în mod public, asigurându-i-se acuzatului dreptul la apărare prin posibilitatea de a fi audiat, de

a propune probe, de a formula concluzii, cereri, de a interoga martorii acuzării, și nicidecum modul în care legiuitorul a ales să sancționeze săvârșirea unei infracțiuni în termenul de supraveghere al amânării executării pedepsei.

11. Curtea de Apel Oradea — Secția penală și pentru cauze cu minori apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Susține că amânarea aplicării pedepsei este o formă de individualizare a pedepsei prin care se dă posibilitatea ca pedeapsa în cauză să nu fie, în mod provizoriu, executată, iar, în condițiile stabilite de lege, să nu se mai execute cu caracter definitiv. Cu toate acestea, instituția amânării aplicării pedepsei se caracterizează printr-o anumită gravitate ce rezultă din obligațiile care se impun a fi respectate de persoana condamnată în perioada supravegherii. Raportat la gravitate, amânarea aplicării pedepsei se situează între renunțarea la aplicarea pedepsei și suspendarea executării pedepsei sub supraveghere. Potrivit dispozițiilor art. 88 din Codul penal sunt reglementate trei ipoteze în care amânarea aplicării pedepsei este revocată, respectiv: dacă pe parcursul termenului de supraveghere persoana supravegheată, cu rea-credință, nu respectă măsurile de supraveghere sau nu execută obligațiile impuse; dacă până la expirarea termenului de supraveghere, persoana supravegheată nu îndeplinește integral obligațiile civile stabilite prin hotărâre, afară de cazul când persoana dovedește că nu a avut nicio posibilitate să le îndeplinească; dacă, după amânarea aplicării pedepsei, persoana supravegheată a săvârșit o nouă infracțiune, cu intenție sau intenție depășită, descoperită în termenul de supraveghere, pentru care s-a pronunțat o condamnare chiar după expirarea acestui termen. În aceste situații sunt imperative pentru instanța de judecată revocarea amânării pedepsei și dispunerea unei pedepse penale care să fie executată de către persoana condamnată, neputându-se opta pentru o altă formă de individualizare dintre cele reglementate la art. 80—106 din Codul penal.

12. Raportat la instituția executării pedepselor penale, instituția amânării aplicării pedepsei are un caracter excepțional, dat de aprecierea de către legiuitor a nivelului scăzut al pericolului pe care îl prezintă fapta pentru valorile sociale ocrotite prin legea penală, legiuitorul prevăzând regula lăsării în libertate supravegheată a persoanei condamnate, pentru o perioadă de 2 ani.

13. În atare situații, săvârșirea de către persoana supravegheată a unor noi infracțiuni, cu intenție sau intenție depășită, denotă că aceasta nu a înțeles semnificația și pericolul faptelor comise și ale urmărilor acestora, iar amânarea aplicării pedepsei nu și-a produs efectul de reeducare, în vederea reintegrării sociale a persoanei. Tocmai pentru acest considerent, legiuitorul a prevăzut o individualizare legală a pedepsei aplicate, care va fi coroborată cu individualizarea judiciară a acesteia.

14. În ipoteza juridică reglementată la art. 88 alin. (3) din Codul penal, legiuitorul a prevăzut o individualizare legală a pedepsei pentru faptele săvârșite, care constă în revocarea amânării aplicării pedepsei și în aplicarea unei noi pedepse, potrivit dispozițiilor legale referitoare la concursul de infracțiuni, pedeapsă ce trebuie executată într-un loc de detenție.

15. În concluzie, instanța judecătorească opinează că prevederile art. 88 alin. (3) din Codul penal nu contravin principiului egalității în drepturi, reglementat la art. 16 alin. (1) din Constituție. Referitor la acesta din urmă, Curtea Constituțională a reținut, în jurisprudența sa, că impune instituirea unui tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite (a se vedea Decizia nr. 1 din 8 februarie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 16 martie 1994) și, de asemenea, că art. 16 alin. (1) din Constituție își găsește aplicabilitatea doar atunci

când părțile se află în situații identice sau egale, care impun și justifică același tratament juridic (a se vedea Decizia nr. 192 din 31 martie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 527 din 21 iunie 2005).

16. În raport cu motivele invocate de autorul excepției de neconstituționalitate — care se referă la momentul la care se dispune revocarea amânării aplicării pedepsei —, instanța judecătorească consideră că incidența dispozițiilor art. 88 alin. (3) din Codul penal este dată de săvârșirea faptei în cadrul termenului de supraveghere, fiind lipsit de relevanță faptul că procesul penal se întinde și după expirarea acestuia.

17. Referitor la susținerea conform căreia dispozițiile criticate contravin prevederilor art. 21 alin. (3) și ale art. 23 alin. (1) din Constituție și celor ale art. 4 din Protocolul nr. 7 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, instanța judecătorească apreciază că acestea nu sunt aplicabile în prezenta cauză, întrucât dreptul la un proces echitabil este asigurat prin norme ale dreptului procesual penal, iar prevederile criticate constituie norme de drept penal substanțial. Totodată, în ceea ce privește pretinsa încălcare a prevederilor art. 50 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, având în vedere obiectul excepției de neconstituționalitate, instanța judecătorească apreciază că acestea nu sunt aplicabile în prezenta cauză.

18. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierile de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

19. Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierile de sesizare, rapoartele întocmite de judecătorul-raportor, susținerile reprezentantei autorului excepției, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

20. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

21. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 88 alin. (3) din Codul penal, cu următorul conținut: *„Dacă după amânarea aplicării pedepsei persoana supravegheată a săvârșit o nouă infracțiune, cu intenție sau intenție depășită, descoperită în termenul de supraveghere, pentru care s-a pronunțat o condamnare chiar după expirarea acestui termen, instanța revocă amânarea și dispune aplicarea și executarea pedepsei. Pedeapsa aplicată ca urmare a revocării amânării și pedeapsa pentru noua infracțiune se calculează conform dispozițiilor privitoare la concursul de infracțiuni.”*

22. Autorii excepției apreciază că dispoziția criticată contravine prevederilor constituționale cuprinse în art. 1 alin. (5), potrivit căruia în România respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie, ale art. 11 alin. (1) referitor la dreptul internațional și dreptul intern, ale art. 16 privind egalitatea în drepturi, ale art. 20 alin. (1) referitor la tratatele internaționale privind drepturile omului, ale art. 21 alin. (3) potrivit căruia părțile au dreptul la un proces echitabil și la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil și ale art. 23 alin. (1) conform căruia nicio pedeapsă nu poate fi stabilită sau aplicată decât în condițiile și în temeiul legii. De asemenea, invocă prevederile art. 6 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, ale art. 4 din Protocolul nr. 7 la Convenție și ale art. 50 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.

23. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că s-a mai pronunțat asupra constituționalității dispozițiilor criticate, dintr-o perspectivă similară, prin Decizia nr. 306 din 9 iunie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1130 din 24 noiembrie 2020, și Decizia nr. 70 din 29 ianuarie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 352 din 7 mai 2019.

24. Curtea a reținut că amânarea aplicării pedepsei este o formă de individualizare a pedepsei și, totodată, o prerogativă acordată instanței de judecată de a stabili o pedeapsă penală pentru o persoană vinovată de comiterea unei infracțiuni și de a amâna aplicarea acesteia, dând astfel posibilitatea ca pedeapsa în cauză să nu fie, în mod provizoriu, executată, iar, în condițiile stabilite de lege, să nu se mai execute cu caracter definitiv. Cu toate că presupune neexecutarea, provizorie, a unei pedepse penale stabilite, instituția amânării aplicării pedepsei se caracterizează printr-o anumită gravitate, dată de obligațiile ce îi sunt impuse persoanei condamnate, pentru perioada supravegherii. Practic, din punctul de vedere al gravității, amânarea aplicării pedepsei se situează între renunțarea la aplicarea pedepsei și suspendarea executării pedepsei sub supraveghere.

25. Curtea a constatat că amânarea aplicării pedepsei se dispune în anumite condiții, expres prevăzute la art. 83 alin. (1) din Codul penal, care denotă un pericol social redus al faptelor săvârșite. Totodată, Curtea a reținut că art. 84 alin. (1) din Codul penal reglementează termenul de supraveghere, care în cazul amânării aplicării pedepsei este de 2 ani și se calculează de la data rămânerii definitive a hotărârii prin care s-a dispus amânarea aplicării pedepsei, iar art. 88 din același act normativ reglementează trei ipoteze în care amânarea aplicării pedepsei este revocată.

26. Analizând constituționalitatea soluției juridice a obligării instanței de judecată la revocarea amânării pedepsei și la dispunerea aplicării și executării unei noi pedepse, stabilite conform prevederilor legale referitoare la concursul de infracțiuni, în ipoteza săvârșirii de către persoana supravegheată, cu intenție sau cu intenție depășită, a unei noi infracțiuni, descoperită în termenul de supraveghere, Curtea a constatat că aceasta nu încalcă prevederile Legii fundamentale.

27. Curtea a observat că în toate cele trei situații prevăzute la art. 88 alin. (1)—(3) din Codul penal, revocarea amânării pedepsei și dispunerea unei pedepse penale care să fie executată de către persoana condamnată sunt imperative pentru instanța de judecată, aceasta neputând să aleagă o altă formă de individualizare dintre cele reglementate la art. 80—106 din Codul penal.

28. Această manieră de reglementare a regimului juridic al pedepselor penale este determinată de caracterul excepțional al instituției amânării aplicării pedepsei (ca, de altfel, și al instituțiilor renunțării la aplicarea pedepsei, suspendării executării pedepsei sub supraveghere și liberării condiționate), prin raportare la instituția executării pedepselor penale, care constituie regula în materia analizată, caracter excepțional dat de aprecierea de către legiuitor a nivelului scăzut al pericolului pe care îl prezintă, pentru valorile sociale ocrotite prin legea penală, faptele care pot fi încadrate în condițiile prevăzute la art. 83 alin. (1) și (2) din Codul penal. În considerarea acestui pericol social redus, legiuitorul a prevăzut regula lăsării în libertate supravegheată a persoanei condamnate, pentru o perioadă de 2 ani.

29. În aceste condiții, săvârșirea de către persoana supravegheată a unor noi infracțiuni, cu intenție sau intenție depășită, denotă că aceasta nu a înțeles semnificația și pericolul faptelor comise și ale urmărilor acestora. Altfel spus, în privința unei asemenea persoane, stabilirea unei pedepse penale și amânarea aplicării acesteia nu și-au produs efectul de

reeducare, în vederea reintegrării sociale a persoanei. Pentru acest motiv, cu privire la persoana aflată în situația anterior arătată, legiuitorul a prevăzut o individualizare legală a pedepsei aplicate, care va fi coroborată cu individualizarea judiciară a acesteia.

30. Cu privire la aceste aspecte, Curtea a reținut că individualizarea pedepselor penale constă într-o operațiune de personalizare a acestora, prin care pedepsele sunt adaptate la nevoile de apărare a valorilor sociale. Aceasta, întrucât chiar și infracțiunile din aceeași categorie pot fi săvârșite în maniere foarte diferite, care să denote un pericol social diferit. Altfel spus, individualizarea pedepsei este necesară pentru atingerea scopului său, pedeapsa trebuind să corespundă nevoilor de reeducare ale făptuitorului. Pentru realizarea acestei finalități, individualizarea pedepselor penale este făcută etapizat, mai întâi de legiuitor, prin dispozițiile legii penale, apoi de instanțele de judecată investite cu soluționarea cauzelor penale, iar, în final, de organele administrative ale locului de detenție, fiecare dintre ultimele două categorii de autorități anterior menționate fiind obligată să respecte individualizarea pedepsei făcută în etapa anterioară intervenției sale. Astfel, individualizarea pedepselor penale este clasificată în individualizare legală, individualizare judiciară și individualizare administrativă.

31. Așa fiind, Curtea a constatat că în ipoteza juridică reglementată la art. 88 alin. (3) din Codul penal, legiuitorul a prevăzut o individualizare legală a pedepsei pentru faptele săvârșite, care constă în revocarea amânării aplicării pedepsei și în stabilirea unei noi pedepse, potrivit dispozițiilor legale referitoare la concursul de infracțiuni, pedeapsă ce trebuie executată într-un loc de detenție. Cele trei forme de individualizare a pedepselor penale sunt aplicabile gradual, așa încât individualizarea legală analizată este urmată de individualizarea judiciară, care va fi realizată conform prevederilor art. 39 și 40 coroborate cu art. 74—79 din Codul penal. Prin urmare, maniera de reglementare a regimului individualizării pedepsei în cazul concursului de infracțiuni săvârșit în ipoteza prevăzută prin textul criticat nu este de natură a încălca dreptul judecătorului de a proceda la individualizarea judiciară a pedepsei în situația analizată, fiind determinată de aprecierea de către legiuitor a pericolului pe care îl prezintă pentru valorile sociale ocrotite prin legea penală săvârșirea de către persoana supravegheată a unei noi infracțiuni, pe parcursul termenului de supraveghere. Curtea a reținut că soluția juridică criticată reprezintă opțiunea legiuitorului, conform politicii sale penale, și a fost reglementată conform dispozițiilor art. 61 alin. (1) din Constituție și în marja de apreciere prevăzută de acestea.

32. De asemenea, Curtea, prin Decizia nr. 306 din 9 iunie 2020, a reținut că unul dintre efectele revocării amânării executării pedepsei este cel potrivit căruia pedeapsa penală a cărei amânare a aplicării constituie obiectul revocării nu poate fi individualizată conform altor dispoziții din Codul penal, fiind obligatoriu să fie executată. În acest context, Curtea a observat că suspendarea executării pedepsei sub supraveghere poate fi dispusă, conform art. 91 alin. (1) din Codul penal. Totodată, Curtea a observat că art. 91 alin. (3) lit. b) din Codul penal prevede că nu se poate dispune suspendarea executării pedepsei sub supraveghere, dacă aplicarea pedepsei a fost inițial amânată, dar ulterior amânarea a fost revocată. Această limitare a aplicării suspendării executării pedepsei sub supraveghere constituie o aplicare a dispozițiilor art. 88 din Codul penal, care prevede, în toate cazurile de revocare a amânării aplicării pedepsei, obligația instanței de a dispune executarea acesteia. Așa fiind, unul dintre efectele revocării amânării executării pedepsei este cel potrivit căruia pedeapsa penală a cărei amânare a aplicării constituie obiectul revocării nu poate fi individualizată conform art. 91 și următoarele din Codul

penal, fiind obligatoriu să fie executată. Curtea a reținut că prevederile art. 91 alin. (3) lit. b) din Codul penal și cele ale art. 91 alin. (1) lit. b) din același act normativ trebuie interpretate coroborat, ele eliminând din sfera persoanelor care au fost condamnate anterior la o pedeapsă cu închisoarea mai mică de 1 an pe acelea care au beneficiat de amânarea aplicării pedepsei, formă de executare care, ulterior, a fost revocată.

33. Această manieră de reglementare a formelor de individualizare a pedepselor constituie opțiunea legiuitorului, fiind determinată de caracterul excepțional al acestora, de la regulile referitoare la executarea pedepselor penale, mai sus referit. În acest sens, prin Decizia nr. 250 din 25 aprilie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 572 din 18 iulie 2017, paragrafele 23 și 25, Curtea Constituțională a reținut că, în actualul Cod penal, legiuitorul român are o orientare mai degrabă preventivă decât represivă, de vreme ce s-a optat pentru reducerea limitelor speciale de pedeapsă pentru mai multe infracțiuni, concomitent cu înăsprirea tratamentului penal al pluralității de infracțiuni; legiuitorul a urmărit ca noul Cod penal să ofere și instrumente mult mai eficiente pentru individualizarea și sancționarea pluralității de infracțiuni, așa încât acest act normativ răspunde unei puternice exigențe sociale, de a reglementa mai sever tratamentul sancționator al celui care repetă comportamentul infracțional. Potrivit expunerii de motive la proiectul Legii privind Codul penal, într-un stat de drept, întinderea și intensitatea represiunii penale trebuie să rămână în limite determinate, în primul rând, prin raportare la importanța valorii sociale lezate pentru cei care înfrâng pentru prima oară legea penală, urmând să crească progresiv pentru cei care comit mai multe infracțiuni înainte de a fi definitiv condamnați și cu atât mai mult pentru cei aflați în stare de recidivă. De aceea, limitele de pedeapsă prevăzute în partea specială trebuie corelate cu dispozițiile părții generale, care vor permite o agravare proporțională a regimului sancționator prevăzut pentru pluralitatea de infracțiuni; săvârșirea mai multor

infracțiuni de către aceeași persoană demonstrează o perseverență pe calea infracțională a acesteia, așa încât sunt necesare sisteme de sancționare adecvate pentru asigurarea constrângerii și reeducării, iar reglementarea acestora trebuie să se facă respectând Constituția și supremația sa. Totodată, Curtea a reținut că individualizarea sancțiunilor de drept penal este, pe de o parte, legală — revine legiuitorului, care stabilește normativ pedepsele și celelalte sancțiuni de drept penal, prin fixarea unor limite minime și maxime ale fiecărei pedepse, care să corespundă în abstract importanței valorii sociale ocrotite prin săvârșirea faptei incriminate —, iar, pe de altă parte, judiciară — pe care o realizează judecătorul în cadrul limitelor stabilite de lege. Curtea a subliniat importanța individualizării legale a sancțiunilor de drept penal prin aceea că legiuitorul nu poate să confere judecătorului o libertate absolută în stabilirea pedepsei concrete, întrucât ar exista riscul unei interpretări și aplicări arbitrare a pedepsei. Pe de altă parte, Curtea a apreciat că, în reglementarea sancțiunilor de drept penal de către legiuitor, trebuie stabilit un echilibru între dreptul fundamental, care face obiectul limitării impuse de sancțiune, și valoarea socială a cărei protecție a determinat limitarea. Referitor la susținerea conform căreia textele criticate contravin prevederilor art. 21 alin. (3) din Constituție și ale art. 6 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Curtea a reținut că acestea nu sunt aplicabile în cauză, întrucât dreptul la un proces echitabil este asigurat prin norme ale dreptului procesual penal, iar prevederile art. 88 alin. (3) și ale art. 91 alin. (3) lit. b) din Codul penal constituie norme de drept penal substanțial.

34. Întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură a determina modificarea acestei jurisprudențe, atât soluția, cât și considerentele deciziilor anterior analizate își păstrează valabilitatea și în prezenta cauză.

35. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Alexandru Petianu în Dosarul nr. 1.780/206/2017/a2 al Curții de Apel Suceava — Secția penală și pentru cauze cu minori și de Toma Sălăjan în Dosarul nr. 525/266/2020 al Curții de Apel Oradea — Secția penală și pentru cauze cu minori și constată că dispozițiile art. 88 alin. (3) din Codul penal sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel Suceava — Secția penală și pentru cauze cu minori și Curții de Apel Oradea — Secția penală și pentru cauze cu minori și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 15 iulie 2021.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Daniela Ramona Marițiu

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL TRANSPORTURILOR ȘI INFRASTRUCTURII

ORDIN

privind aprobarea certificării ca aeroport internațional a Aeroportului Oradea

Având în vedere Raportul nr. 44.326 din 2.11.2021 privind îndeplinirea condițiilor de certificare ca aeroport internațional a Aeroportului Oradea, întocmit de comisia de evaluare numită prin ordin al ministrului transporturilor și infrastructurii, în temeiul art. 1 alin. (2) din Hotărârea Guvernului nr. 791/2009 privind condițiile pentru certificarea aeroporturilor civile internaționale sau deschise traficului aerian internațional, cu modificările și completările ulterioare, precum și al art. 9 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 370/2021 privind organizarea și funcționarea Ministerului Transporturilor și Infrastructurii, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul transporturilor și infrastructurii, interimar, emite următorul ordin:

Art. 1. — Se aprobă certificarea ca aeroport internațional a Aeroportului Oradea.

Art. 2. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

p. Ministrul transporturilor și infrastructurii, interimar,

Ionel Scrișteanu,
secretar de stat

București, 17 noiembrie 2021.

Nr. 1.402.

MINISTERUL FINANTELOR

ORDIN

privind publicarea pe serverul Ministerului Finanțelor a informațiilor cu caracter public

În temeiul art. 10 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 34/2009 privind organizarea și funcționarea Ministerului Finanțelor, cu modificările și completările ulterioare, având în vedere prevederile art. 4 și 371 din Legea contabilității nr. 82/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul finanțelor emite următorul ordin:

Art. 1. — (1) Informațiile cu caracter public se publică pe serverul Ministerului Finanțelor, pentru a fi accesibile prin rețeaua internet.

(2) Informațiile prevăzute la alin. (1) sunt extrase din documentele depuse de entități la unitățile Ministerului Finanțelor și aflate în bazele de date centrale ale acestuia, actualizate conform normelor în vigoare. Publicarea datelor pe site-ul Ministerului Finanțelor se face zilnic astfel încât să reflecte modificările apărute în baza de date cu o întârziere de maximum 24 de ore.

Art. 2. — (1) Informațiile prevăzute la art. 1 se stabilesc anual, în funcție de indicatorii cuprinși în situațiile financiare anuale/raportările contabile anuale întocmite de entități conform reglementărilor contabile aplicabile.

(2) În cazul entităților care, potrivit prevederilor Legii contabilității nr. 82/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, au obligația să întocmească raportări contabile anuale, informațiile publicate conform art. 1 sunt cele extrase din raportările respective.

Art. 3. — Selecția informațiilor prevăzute la art. 1 se face pe baza codului unic de înregistrare.

Art. 4. — (1) Din baza de date publicată potrivit art. 1 se încarcă pe portalul Guvernului la adresa www.data.gov.ro seturile de date în format deschis conținând informații privind entitățile.

(2) Perioada de publicare/actualizare a informațiilor de la alin. (1) este de două ori pe an, respectiv la un interval de 6 luni.

(3) Datele de la alin. (1) rămân publicate pe o perioadă de 10 ani. După acest interval datele nu mai pot fi vizualizate/descărcate.

(4) Informațiile prevăzute la alin. (1) sunt cele care se publică pe serverul Ministerului Finanțelor conform art. 1.

Art. 5. — La data intrării în vigoare a prezentului ordin se abrogă Ordinul ministrului finanțelor nr. 1.485/1999 pentru publicarea pe serverul Ministerului Finanțelor a informațiilor privind plătitorii de impozite și taxe înregistrați (agenți economici și instituții publice), publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 628 din 23 decembrie 1999, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 6. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul finanțelor,
Dan Vilceanu

București, 11 noiembrie 2021.

Nr. 1.420.

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU SOLUȚIONAREA RECURSULUI ÎN INTERESUL LEGII

DECIZIA Nr. 18

din 27 septembrie 2021

Dosar nr. 1.838/1/2021

Corina-Alina Corbu	— președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție — președintele completului
Daniel Grădinaru	— președintele Secției penale
Laura-Mihaela Ivanovici	— președintele Secției I civile
Marian Budă	— președintele Secției a II-a civile
Denisa Angelica Stănișor	— președintele Secției de contencios administrativ și fiscal
Eleni Cristina Marcu	— judecător la Secția penală
Ioana Alina Ilie	— judecător la Secția penală
Lavinia Valeria Lefterache	— judecător la Secția penală
Rodica Cosma	— judecător la Secția penală
Lucia Tatiana Rog	— judecător la Secția penală
Rodica Aida Popa	— judecător la Secția penală
Leontina Șerban	— judecător la Secția penală
Alin Sorin Nicolescu	— judecător la Secția penală
Anca Mădălina Alexandrescu	— judecător la Secția penală
Oana Burnel	— judecător la Secția penală
Dan Andrei Enescu	— judecător la Secția penală
Laura Mihaela Soane	— judecător la Secția penală
Ștefan Pistol	— judecător la Secția penală
Andrei Claudiu Rus	— judecător la Secția penală
Beatrice Ioana Nestor	— judecător la Secția I civilă
Alina Iuliana Țuca	— judecător la Secția I civilă
Roxana Popa	— judecător la Secția a II-a civilă
Csaba Bela Nasz	— judecător la Secția a II-a civilă
Carmen Maria Ilie	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Ana Roxana Tudose	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Pe rol se află Dosarul nr. 1.838/1/2021 având ca obiect recursul în interesul legii formulat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție vizând problema de drept a *modalității de aplicare a pedepsei accesorii în cazul concursului de infracțiuni, în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 45 alin. (5) din Codul penal.*

Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii este constituit conform prevederilor art. 473 alin. (1) din Codul de procedură penală și ale art. 34 alin. (2) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție și Justiție, republicat, cu completările ulterioare.

Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție este reprezentat de doamna procuror Ecaterina Nicoleta Eucarie, din cadrul Serviciului judiciar penal al Secției judiciare a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

La ședința de judecată participă domnul magistrat-asistent Florin Nicușor Mihalache, desemnat conform art. 35 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu completările ulterioare.

Magistratul-asistent a referit cu privire la obiectul recursului în interesul legii ce formează obiectul prezentului dosar, precum

și cu privire la faptul că la dosarul cauzei s-a depus raportul întocmit de doamna judecător Leontina Șerban, desemnată judecător-raportor conform art. 473 alin. (4) din Codul de procedură penală. De asemenea, a învederat că, după data fixată pentru depunerea raportului, s-a transmis la dosar opinia juridică a Universității de Vest din Timișoara — Facultatea de Drept — Centrul de cercetări în științe penale.

După prezentarea referatului de către magistratul asistent, președintele Completului pentru soluționarea recursului în interesul legii, doamna judecător Corina-Alina Corbu, președinte al Înaltei Curți de Casație și Justiție, constatând că în cauză nu sunt cereri de formulat și nici chestiuni prealabile de invocat, a solicitat doamnei procuror Ecaterina Nicoleta Eucarie să susțină punctul de vedere asupra recursului în interesul legii ce face obiectul cauzei de față.

Reprezentanta procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, doamna procuror Ecaterina Nicoleta Eucarie, a învederat că recursul în interesul legii a fost promovat ca urmare a constatării unei practici neunitare la nivelul instanțelor naționale în aplicarea dispozițiilor art. 45 alin. (5) din Codul penal, respectiv a modalității de aplicare a pedepsei accesorii în cazul concursului de infracțiuni, fiind îndeplinite condițiile de admisibilitate a recursului în interesul legii prevăzute de art. 471 și 472 din Codul de procedură penală.

A susținut că o primă interpretare, majoritară, este în sensul în care, în cazul concursului de infracțiuni, pedeapsa accesorie se stabilește pe lângă pedeapsa principală inițială și, apoi, pe lângă pedeapsa principală rezultantă, în acest sens fiind și jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție, precum și doctrina relevantă.

A specificat, totodată, că o altă interpretare, minoritară, este în sensul că, în cazul concursului de infracțiuni, pedeapsa accesorie se aplică direct pe lângă pedeapsa principală rezultantă.

Evidențiind aceste orientări jurisprudențiale, a susținut că punctul de vedere al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție este în sensul că soluția legală, în materie, este ilustrată de orientarea jurisprudențială potrivit căreia pedeapsa accesorie se aplică în două etape, respectiv se stabilește mai întâi pe lângă pedeapsa principală inițială și, apoi, pe lângă pedeapsa principală rezultantă.

În susținerea acestei orientări a învederat că, spre deosebire de Codul penal anterior potrivit căruia pedepsele accesorii erau alipite la pedeapsa principală prin efectul legii, având în principal un rol represiv prin aceea că ele îl prirau pe cel condamnat de exercitarea unor drepturi de la data rămânerii definitive a hotărârii de condamnare și până la stingerea pedepsei principale, Codul penal actual lasă să se înțeleagă că se pot stabili, pentru fiecare dintre infracțiunile care compun pluralitatea infracțională, nu numai pedepse principale și, eventual, complementare, ci și pedepse accesorii. În acest sens, a evocat dispozițiile art. 65 alin. (1) din Codul penal care prevăd că pedeapsa accesorie constă în interzicerea exercitării drepturilor prevăzute la art. 66 alin. (1) lit. a) — o), mai puțin lit. c) din Codul penal, a căror exercitare a fost interzisă de instanță ca pedeapsă complementară.

A arătat despre conținutul pedepsei accesorii că este legat de conținutul concret al pedepsei complementare aplicate,

asigurându-se continuitatea interzicerii exercitării unuia sau mai multor drepturi atât pe parcursul executării pedepsei privative de libertate, cât și ulterior.

Astfel, în cazul unei pluralități de pedepse complementare, va exista și o pluralitate de pedepse accesorii, regulile după care se ajunge la o pedeapsă accesorie rezultată fiind cele prevăzute de Codul penal în materia pedepselor complementare.

În consecință, a susținut că, în caz de pluralitate de infracțiuni, dacă pe lângă pedepsele principale au fost stabilite mai multe pedepse accesorii cu un conținut diferit, acestea se aplică alături de pedeapsa principală rezultantă, potrivit art. 45 alin. (5) cu referire la art. 45 alin. (2) din Codul penal.

De asemenea, în situația în care infracțiuni concurente au fost judecate separat, iar una dintre pedepsele principale stabilite fusese executată în întregime, conținutul pedepsei accesorii care îi corespunde și care s-a stins în momentul încheierii executării respectivei pedepse principale se va regăsi în conținutul pedepsei accesorii aplicate pe lângă pedeapsa principală rezultantă. Astfel, pedeapsa principală însoțită de pedeapsa accesorie aferentă, chiar executată, va intra în structura contopirii și, pe cale de consecință, se va regăsi în pedeapsa accesorie rezultată.

În concluzie, reprezentanta procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a susținut că pedeapsa accesorie nu se poate aplica direct pe lângă pedeapsa principală rezultantă, ci aceasta trebuie aplicată pe lângă pedeapsa principală inițială și, apoi, pe lângă pedeapsa principală rezultantă.

Președintele completului, doamna judecător Corina-Alina Corbu, președinte al Înaltei Curți de Casație și Justiție, constatând că nu sunt întrebări de formulat din partea membrilor completului, a declarat dezbaterile închise, iar completul de judecată a reținut Dosarul în pronunțare asupra recursului în interesul legii.

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE —
COMPLETUL PENTRU SOLUȚIONAREA
RECURSULUI ÎN INTERESUL LEGII,

deliberând asupra recursului în interesul legii, constată următoarele:

1. Problema de drept care a generat practica neunitară

Prin recursul în interesul legii formulat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, înregistrat pe rolul instanței supreme cu nr. 1.838/1/2021, s-a arătat că, în practica judiciară națională, nu există un punct de vedere unitar cu privire la *modalitatea de impunere a pedepsei accesorii în cazul concursului de infracțiuni*, solicitându-se *interpretarea dispozițiilor art. 45 alin. (5) din Codul penal în vederea aplicării unitare a acestora*.

2. Dispoziții legale relevante în lămurirea problemei de drept

Codul penal

Art. 38. — Concursul de infracțiuni

(1) Există concurs real de infracțiuni când două sau mai multe infracțiuni au fost săvârșite de aceeași persoană, prin acțiuni sau inacțiuni distincte, înainte de a fi condamnată definitiv pentru vreuna din ele. Există concurs real de infracțiuni și atunci când una dintre infracțiuni a fost comisă pentru săvârșirea sau ascunderea altei infracțiuni.

(2) Există concurs formal de infracțiuni când o acțiune sau o inacțiune săvârșită de o persoană, din cauza împrejurărilor în care a avut loc sau a urmărilor pe care le-a produs, realizează conținutul mai multor infracțiuni.

Art. 39. — Pedeapsa principală în caz de concurs de infracțiuni

(1) În caz de concurs de infracțiuni, se stabilește pedeapsa pentru fiecare infracțiune în parte (...)

(2) Atunci când s-au stabilit mai multe pedepse cu închisoarea, dacă prin adăugare la pedeapsa cea mai mare a sporului de o treime din totalul celorlalte pedepse cu închisoarea stabilite s-ar depăși cu 10 ani sau mai mult maximul general al

pedepsei închisorii, iar pentru cel puțin una dintre infracțiunile concurente pedeapsa prevăzută de lege este închisoarea de 20 de ani sau mai mare, se poate aplica pedeapsa detențiunii pe viață.

Art. 40. — Contopirea pedepselor pentru infracțiuni concurente

(1) Dacă infractorul condamnat definitiv este judecat ulterior pentru o infracțiune concurentă, se aplică dispozițiile art. 39.

(2) Dispozițiile art. 39 se aplică și în cazul în care, după ce o hotărâre de condamnare a rămas definitivă, se constată că cel condamnat mai suferise o condamnare definitivă pentru o infracțiune concurentă.

(...)

Art. 45. — Pedepsele complementare, pedepsele accesorii (...) în caz de pluralitate de infracțiuni

(1) Dacă pentru una dintre infracțiunile săvârșite s-a stabilit și o pedeapsă complementară, aceasta se aplică alături de pedeapsa principală.

(2) Când s-au stabilit mai multe pedepse complementare de natură diferită sau chiar de aceeași natură, dar cu un conținut diferit, acestea se aplică alături de pedeapsa principală.

(3) Dacă s-au stabilit mai multe pedepse complementare de aceeași natură și cu același conținut:

a) în caz de concurs de infracțiuni sau de pluralitate intermediară se aplică cea mai grea dintre acestea;

(...)

(5) Dacă pe lângă pedepsele principale au fost stabilite una sau mai multe pedepse accesorii, se aplică dispozițiile alin. (1)—(3), pedeapsa accesorie rezultată executându-se până la executarea sau considerarea ca executată a pedepsei principale.

(...)

Art. 54. — Pedeapsa accesorie

Pedeapsa accesorie constă în interzicerea exercitării unor drepturi, din momentul rămânerii definitive a hotărârii de condamnare și până la executarea sau considerarea ca executată a pedepsei privative de libertate. (...)

Art. 65. — Conținutul și modul de executare a pedepsei accesorii a interzicerii exercitării unor drepturi

(1) Pedeapsa accesorie constă în interzicerea exercitării drepturilor prevăzute în art. 66 alin. (1) lit. a), lit. b) și lit. d)—o), a căror exercitare a fost interzisă de instanță ca pedeapsă complementară.

(2) În cazul detențiunii pe viață, pedeapsa accesorie constă în interzicerea de către instanță a exercitării drepturilor prevăzute la art. 66 alin. (1) lit. a)—o) sau a unora dintre acestea.

(3) Pedeapsa accesorie a interzicerii exercitării unor drepturi se execută din momentul rămânerii definitive a hotărârii de condamnare și până când pedeapsa principală privativă de libertate a fost executată sau considerată ca executată.

(4) În cazul detențiunii pe viață, pedeapsa accesorie având conținutul prevăzut la art. 66 alin. (1) lit. c) se pune în executare la data liberării condiționate sau după ce pedeapsa a fost considerată ca executată.

Art. 66. — Conținutul pedepsei complementare a interzicerii exercitării unor drepturi

(1) Pedeapsa complementară a interzicerii exercitării unor drepturi constă în interzicerea exercitării, pe o perioadă de la unu la 5 ani, a unuia sau mai multora dintre următoarele drepturi:

a) dreptul de a fi ales în autoritățile publice sau în orice alte funcții publice;

b) dreptul de a ocupa o funcție care implică exercițiul autorității de stat;

c) dreptul străinului de a se afla pe teritoriul României;

d) dreptul de a alege;

e) drepturile părintești;

f) dreptul de a fi tutore sau curator;

g) dreptul de a ocupa funcția, de a exercita profesia sau meseria ori de a desfășura activitatea de care s-a folosit pentru săvârșirea infracțiunii;

h) dreptul de a deține, purta și folosi orice categorie de arme;
i) dreptul de a conduce anumite categorii de vehicule stabilite de instanță;

j) dreptul de a părăsi teritoriul României;

k) dreptul de a ocupa o funcție de conducere în cadrul unei persoane juridice de drept public;

l) dreptul de a se afla în anumite localități stabilite de instanță;

m) dreptul de a se afla în anumite locuri sau la anumite manifestări sportive, culturale ori la alte adunări publice, stabilite de instanță;

n) dreptul de a comunica cu victima sau cu membri de familie ai acesteia, cu persoanele cu care a comis infracțiunea sau cu alte persoane, stabilite de instanță, ori de a se apropia de acestea;

o) dreptul de a se apropia de locuința, locul de muncă, școala sau alte locuri unde victima desfășoară activității sociale, în condițiile stabilite de instanța de judecată.

Art. 67. — Aplicarea pedepsei complementare a interzicerii exercitării unor drepturi

(1) Pedepsa complementară a interzicerii exercitării unor drepturi poate fi aplicată dacă pedeapsa principală stabilită este închisoarea sau amenda și instanța constată că, față de natura și gravitatea infracțiunii, împrejurările cauzei și persoana infractorului, această pedeapsă este necesară.

(2) Aplicarea pedepsei interzicerii exercitării unor drepturi este obligatorie când legea prevede această pedeapsă pentru infracțiunea săvârșită. (...)

3. Examenul jurisprudenței naționale

Interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 45 alin. (5) din Codul penal nu se realizează unitar, instanțele judecătorești soluționând diferit problema privind modalitatea de aplicare a pedepsei accesorii în cazul concursului de infracțiuni.

3.1. **Într-o primă orientare jurisprudențială**, majoritară, s-a considerat că, în materia tratamentului penal al concursului de infracțiuni, aplicarea pedepsei accesorii presupune o dublă referire la aceasta, și anume, mai întâi se stabilește pe lângă o pedeapsă principală inițială și, apoi, pe lângă pedeapsa principală rezultantă.

Instanțele au reținut că, potrivit art. 45 alin. (1) și (5) din Codul de procedură penală, în cazul concursului de infracțiuni, tratamentul penal presupune a se aplica pentru infracțiunile concurente nu doar pedepse principale, ci și pedepse complementare și accesorii. Numai după ce pedepsele complementare și cele accesorii se stabilesc pe lângă o pedeapsă principală inițială, acestea se aplică pe lângă pedeapsa principală rezultantă.

Opinia este reflectată, în principal, prin mecanismul de aplicare a pedepselor accesorii în cazul concursului de infracțiuni, instanțele indicând ca temei al stabilirii pedepsei accesorii pentru fiecare infracțiune concurentă dispozițiile art. 65 alin. (1) din Codul penal, iar, ulterior, dispozițiile art. 45 alin. (5), ca fundament juridic pentru pedeapsa accesorie aplicată pe lângă pedeapsa principală rezultantă stabilită în urma contopirii.

În acest sens, au fost identificate hotărâri pronunțate de următoarele instanțe: *curțile de apel* Iași, Constanța, Pitești, Galați, Craiova, Timișoara, Bacău, Suceava, Brașov, Alba Iulia, Ploiești, Cluj, Oradea și București; *tribunalele* Vaslui, Constanța, Galați, Brăila, Olt, Botoșani, Covasna, Buzău, Sălaj, Bihor, București, Călărași, Neamț și Teleorman, precum și de *judecătoriile* Bârlad, Pașcani, Răducăneni, Vaslui, Huși, Constanța, Medgidia, Mangalia, Pitești, Topoloveni, Drăgășani, Horezu, Bălcești, Râmnicu Vâlcea, Galați, Tecuci, Brăila, Făurei, Panciu, Drobeta-Turnu Severin, Calafat, Caracal, Gurahonț, Reșița, Oravița, Moldova Nouă, Timișoara, Bicz, Roman, Bacău, Buhuși, Onești, Piatra-Neamț, Suceava, Gura Humorului, Câmpulung Moldovenesc, Întorsura Buzăului, Rupea, Aiud, Mediaș, Sibiu, Alba Iulia, Hunedoara, Petroșani, Deva, Ploiești, Câmpina, Răcari, Râmnicu Sărat, Pogoanele, Pucioasa, Buzău, Huedin, Dej, Zalău, Carei, Oradea, Satu Mare, Beiuș, Oltenița, Bolintin Vale, Sectorului 1 București, Sectorului 6 București, Buftea, Cornetu, Călărași,

Zimnicea, Videle, Giurgiu, Alexandria, Curtea de Argeș, Urziceni, Lehliu-Gară, Turnu Măgurele.

3.2. **În cea de-a doua orientare jurisprudențială**, s-a apreciat că, în cazul concursului de infracțiuni, aplicarea pedepsei accesorii presupune o unică referire la aceasta prin aplicarea pedepsei accesorii pe lângă pedeapsa principală rezultantă.

Astfel, instanțele au aplicat pedeapsa complementară și pe cea accesorie, direct pe lângă pedeapsa principală rezultantă, corespunzătoare concursului de infracțiuni, fără să fi fost stabilite pe lângă vreuna dintre pedepsele principale corespunzătoare uneia sau alteia dintre infracțiunile concurente.

În sensul acestei orientări jurisprudențiale, au fost pronunțate hotărâri de următoarele instanțe: *curțile de apel* Târgu Mureș, Constanța, Ploiești, Galați, *tribunalele* Constanța, Vrancea, Covasna, Dâmbovița, Neamț și Buzău, precum și *judecătoriile* Târgu Mureș, Vaslui, Constanța, Panciu, Focșani, Băilești, Craiova, Avrig, Gherla, Năsăud, Buftea, Zimnicea, Brașov, Câmpeni, Târgoviște, Moreni, Buzău, Mediaș, Aiud și Bistrița.

3.3. Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție

Din perspectiva deciziilor obligatorii, menite să asigure unificarea practicii judiciare, nu au fost identificate hotărâri judecătorești pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție.

În ceea ce privește deciziile de speță, în urma examenului de jurisprudență la nivelul Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție au fost identificate mai multe decizii prin care a fost analizată problema de drept ce formează obiectul prezentului recurs în interesul legii, soluțiile pronunțate fiind în sensul primei orientări jurisprudențiale, prin care s-a arătat că, într-o primă etapă, se stabilește pedeapsa accesorie pe lângă fiecare pedeapsă principală, iar, apoi, pedeapsa accesorie rezultată se aplică alături de pedeapsa principală rezultantă (Decizia nr. 507/RC din 22 noiembrie 2016, Decizia nr. 266/A din 2 august 2017).

4. Punctul de vedere al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție exprimat în sesizarea formulată

În esență, s-a considerat că soluția legală referitoare la impunerea pedepsei accesorii în cazul concursului de infracțiuni presupune o dublă referire la aceasta: mai întâi în contextul stabilirii pe lângă o pedeapsă principală inițială și, apoi, în contextul aplicării pe lângă pedeapsa principală rezultantă.

În susținerea acestui punct de vedere s-a precizat că, prin dispozițiile sale, Codul penal lasă să se înțeleagă că se pot stabili, pentru fiecare dintre infracțiunile care compun pluralitatea, nu numai pedepse principale și, eventual, complementare, ci și pedepse accesorii. Sub acest aspect, a fost evidențiată importanța prevederilor cuprinse în art. 65 alin. (1) din Codul penal, conținutul pedepsei accesorii fiind legat de conținutul concret al pedepsei complementare a interzicerii unor drepturi, soluție ce asigură continuitatea interzicerii exercitării unuia sau mai multor drepturi, atât pe parcursul executării pedepsei privative de libertate, cât și ulterior.

S-a subliniat că, în cazul unei pluralități de pedepse complementare, va exista și o pluralitate de pedepse accesorii. Astfel, regulile după care se ajunge la o pedeapsă accesorie rezultată sunt cele prevăzute de Codul penal în materia pedepselor complementare.

În consecință, s-a considerat că, dacă, în caz de pluralitate de infracțiuni, pe lângă pedepsele principale au fost stabilite mai multe pedepse accesorii cu un conținut diferit, acestea se aplică alături de pedeapsa principală rezultantă [art. 45 alin. (5) cu referire la art. 45 alin. (2) din Codul penal].

S-a susținut, așadar, că numai după ce o pedeapsă accesorie se stabilește pe lângă o pedeapsă principală inițială, aceasta se va aplica și pe lângă pedeapsa principală rezultantă.

Cu referire la textul de lege prevăzut de art. 45 alin. (5) din Codul penal, care folosește, în final, sintagma „a pedepsei principale”, a fost specificat că, în realitate, referirea are în vedere pedeapsa principală rezultantă.

Deopotrivă, s-a menționat că doctrina relevantă este unanimă în sensul că impunerea pedepsei accesorii presupune mai întâi stabilirea acesteia pe lângă o pedeapsă principală inițială și, apoi, aplicarea pe lângă pedeapsa principală rezultantă, context în care s-a arătat că aplicarea pedepsei accesorii și a pedepsei complementare rezultante presupune următorul mecanism:

— dacă pentru una dintre infracțiunile săvârșite s-au stabilit o pedeapsă complementară și o pedeapsă accesorie, acestea se aplică alături de pedeapsa principală;

— când s-au stabilit mai multe pedepse complementare/accesorii de natură diferită sau chiar de aceeași natură, dar cu conținut diferit, acestea se aplică alături de pedeapsa principală;

— dacă s-au stabilit mai multe pedepse complementare/accesorii de aceeași natură și cu același conținut, se aplică cea mai grea dintre acestea;

— pedeapsa accesorie rezultantă se execută până la executarea sau considerarea ca executată a pedepsei principale rezultante.

Potrivit punctului de vedere transmis, regulile prevăzute în materia tratamentului sancționator al concursului de infracțiuni sunt aplicabile indiferent dacă infracțiunile sunt judecate în dosare diferite sau în același dosar. S-a arătat că în doctrină a fost exprimată opinia că pedeapsa principală însoțită de pedeapsa accesorie aferentă, chiar executată, va intra în structura contopirii și se va regăsi în rezultantă, fiind adus ca argument faptul că, dacă infracțiunile concurente ar fi fost judecate împreună, contopirea s-ar fi făcut în acel moment, iar pedeapsa accesorie care includea interdicțiile aferente tuturor infracțiunilor concurente s-ar fi executat pe toată durata executării pedepsei rezultante, nu doar pe durata uneia sau alteia dintre pedepsele principale.

În concluzie, s-a susținut că în conținutul pedepsei accesorii care va însoți pedeapsa principală rezultantă se include interzicerea tuturor drepturilor care au fost interzise cu titlu de pedeapsă complementară pe lângă oricare dintre pedepsele principale stabilite în cazul infracțiunilor concurente. Totodată, s-a considerat că instanța va include în conținutul pedepsei accesorii interdicțiile stabilite cu titlu de pedeapsă complementară pe lângă pedepsele principale aferente infracțiunilor concurente, chiar dacă aceste pedepse complementare nu se mai aplică pe lângă pedeapsa principală rezultantă [cazul în care se aplică detențiunea pe viață în baza art. 39 alin. (2) din Codul penal]. S-a precizat că textul art. 45 alin. (5) din Codul penal conduce la concluzia că instanța este ținută de pedepsele accesorii deja stabilite pentru infracțiunile concurente întrucât are în vedere cumulul sau absorbția pedepselor accesorii care însoțesc pedepsele principale.

5. Opiniile specialiștilor consultați

Punctul de vedere al Facultății de Drept — Catedra de drept penal — din cadrul Universității de Vest din Timișoara

Prin punctul de vedere transmis s-a considerat, în esență, că pedeapsa accesorie se stabilește pentru fiecare infracțiune concurentă în parte (dacă este cazul), urmând ca, în cazul mai multor pedepse accesorii, stabilite pe lângă pedepsele principale pentru infracțiunile concurente, acestea să fie contopite conform prevederilor art. 45 alin. (5) din Codul penal.

S-a mai precizat că aplicarea art. 45 alin. (5) din Codul penal se face atât de către instanța învestită cu judecarea infracțiunilor concurente, cât și de instanța care este chemată să contopească ulterior pedepse stabilite pentru infracțiuni concurente dacă infractorul condamnat definitiv este judecat ulterior pentru o infracțiune concurentă sau în cazul în care, după ce o hotărâre de condamnare a rămas definitivă, se constată că cel condamnat mai suferise o condamnare definitivă pentru o infracțiune concurentă.

S-a menționat că reglementarea aplicării pedepsei accesorii în cazul pluralității de infracțiuni în noul Cod penal a fost necesară pe considerentul că pedeapsa accesorie are un conținut mult mai larg decât în Codul penal anterior. Mai mult, s-a considerat că noua reglementare a aplicării pedepsei

accesorii, în cazul pluralității de infracțiuni, prin dispozițiile art. 45 alin. (5) din Codul penal se datorează și faptului că, prin dispozițiile art. 65 din Codul penal, legiuitorul a schimbat mecanismul aplicării pedepsei accesorii față de reglementarea din Codul penal anterior, în sensul că aplicarea pedepsei accesorii este opera judecătorului, și nu *ope legis*, cum era în Codul penal anterior.

Pornind de la strânsa legătură dintre pedeapsa complementară și pedeapsa accesorie, în sensul că, într-o cauză concretă, toate pedepsele complementare dispuse de instanță constituie, în mod automat, și pedeapsa accesorie aplicată de instanța condamnatului, s-a arătat că, datorită multitudinii de drepturi a căror exercitare poate fi interzisă pe o anumită durată de timp ca pedeapsă complementară, apare și situația ca ele să fie de natură diferită sau chiar de aceeași natură, dar cu un conținut diferit atunci când fac obiectul pedepsei accesorii.

În această privință, dispozițiile art. 45 alin. (5) din Codul penal prevăd că, dacă pe lângă pedepsele principale, în cazul pluralității de infracțiuni, au fost stabilite una sau mai multe pedepse accesorii, aplicarea lor se va face în conformitate cu art. 45 alin. (1)—(3), ce reglementează aplicarea pedepselor complementare în caz de pluralitate de infracțiuni.

Ca atare, s-a considerat că interpretarea instanțelor care au aplicat pedeapsa accesorie o singură dată pe lângă pedeapsa rezultantă este eronată deoarece neagă prevederile legale și mecanismul general de stabilire a pedepsei în cazul concursului de infracțiuni (art. 39, 40 și 45 din Codul penal).

Pentru situațiile prevăzute de art. 40 din Codul penal, dacă infractorul condamnat definitiv este judecat ulterior pentru o infracțiune concurentă sau dacă, după ce o hotărâre de condamnare a rămas definitivă, se constată că cel condamnat mai suferise o condamnare definitivă pentru o infracțiune concurentă, s-a arătat că este posibil ca pedeapsa accesorie să fi fost stabilită pe lângă pedeapsa principală în cazul fiecăreia dintre infracțiunile în cauză, așa încât contopirea pedepselor principale și, respectiv, a celor accesorii urmează a se realiza în temeiul acestui text legal coroborat cu art. 39 din Codul penal, care impune tratamentul sancționator pe etape, respectiv în prima etapă se stabilește pedeapsa, de orice tip, pentru fiecare dintre infracțiunile concurente, iar, în a doua etapă, se stabilesc pedeapsa rezultantă principală și aplicarea pedepselor accesorii și complementare, conform art. 45 din Codul penal.

Prin punctul de vedere comunicat s-a menționat, pentru ipoteza unei contopiri ulterioare când una sau mai multe dintre pedepsele principale au fost executate în întregime, că pedeapsa accesorie corespunzătoare (executată la rândul său) se va regăsi în pedeapsa accesorie rezultantă, care va cuprinde toate drepturile interzise care alcătuiesc conținutul inițial al fiecăreia pedepse accesorii, stabilite în prima etapă de individualizare, și care au fost interzise ca pedeapsă complementară.

Pentru ipoteza în care pedeapsa principală pentru una sau mai multe dintre infracțiunile concurente este detențiunea pe viață, s-a considerat că regula absorbției va opera și în materia pedepsei accesorii deoarece pedeapsa accesorie urmează a se executa pe durata de executare a detențiunii pe viață, cu mențiunea că, în cazul cetățeanului străin condamnat la pedeapsa detențiunii pe viață, pedeapsa accesorie constând în interzicerea exercitării dreptului străinului de a se afla pe teritoriul României se pune în executare la data liberării condiționate sau după ce pedeapsa a fost considerată ca executată.

6. Raportul asupra recursului în interesul legii

Judecătorul-raportor a constatat că sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție îndeplinește condițiile de admisibilitate a recursului în interesul legii prevăzute de art. 471 alin. (2) și (3) și art. 472 din Codul de procedură penală.

Referitor la problema de drept ce face obiectul sesizării și care a fost soluționată în mod diferit de instanțele judecătorești, judecătorul-raportor a considerat că, în interpretarea și aplicarea

unitară a dispozițiilor art. 45 alin. (5) din Codul penal, în materia tratamentului penal al concursului de infracțiuni, aplicarea pedepsei accesorii presupune stabilirea acesteia, mai întâi, pe lângă pedeapsa principală inițială și, apoi, pe lângă pedeapsa principală rezultantă.

7. Înalta Curte de Casație și Justiție, examinând sesizarea cu recurs în interesul legii, raportul întocmit de judecătorul-raportor și dispozițiile legale ce se solicită a fi interpretate în mod unitar, reține următoarele:

7.1. **Admisibilitatea recursului în interesul legii**

Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție s-a făcut de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, în temeiul dispozițiilor art. 471 din Codul de procedură penală.

Verificând regularitatea investiției, în raport cu prevederile legale menționate, care enumeră în categoria subiecților de drept ce pot promova recurs în interesul legii pe procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, se constată îndeplinită prima condiție referitoare la calitatea procesuală activă a titularului sesizării.

Deopotrivă, se reține că în cuprinsul cererii de recurs în interesul legii sunt indicate două orientări jurisprudențiale în soluționarea problemei de drept a cărei dezlegare se solicită, cu motivarea acestora, fiind atașate copii ale hotărârilor judecătorești pronunțate de instanțele naționale, din care rezultă modul diferit de rezolvare a problemei de drept ce face obiectul judecății.

Ca atare, se constată îndeplinite condițiile de admisibilitate a recursului în interesul legii prevăzute de art. 471 alin. (2) și (3) și art. 472 din Codul de procedură penală.

7.2. **Pe fondul recursului în interesul legii**

Încălcarea normei penale impune sancțiuni de drept penal, ca pedeapsa accesorie ce se aplică pe lângă pedepsele privative de libertate (*închisoare sau detențiune pe viață*) după cum legiuitorul a stabilit prin art. 54 din Codul penal care, în definiția dată pedepsei accesorii, indică nu doar conținutul acestui tip de pedeapsă constând în interzicerea exercitării unor drepturi, ci și condiția de accesorialitate față de pedeapsa privativă de libertate pronunțată prin hotărârea de condamnare.

Caracterul accesoriu al pedepsei reglementate de dispozițiile art. 54 din Codul penal derivă din modul său de executare, care are loc, de principiu, din momentul rămânerii definitive a hotărârii de condamnare și până când pedeapsa principală privativă de libertate a fost executată sau considerată ca executată, respectiv, de regulă, concomitent cu executarea pedepsei privative de libertate, ceea ce a și condus la reglementarea pedepselor în ordinea în care se execută, astfel că dispozițiile privind pedeapsa accesorie le succedă pe cele ce reglementează pedeapsa principală și le precedă pe cele ce privesc pedeapsa complementară (art. 53—55 din Codul penal).

Se subliniază că pedeapsa accesorie nu poate ființa independent de pedeapsa principală privativă de libertate, neavând importanță sub aspectul caracterului de accesorialitate faptul că pedeapsa prevăzută de art. 54 din Codul penal este atrasă, de cele mai multe ori, de aplicarea pedepsei complementare cu care va avea același conținut (aspect datorat faptului că pedeapsa închisorii este prevăzută de lege pentru un număr mai mare de infracțiuni decât detențiunea pe viață).

Prin sistemul sancționator instituit de Codul penal, care include pedeapsa accesorie, se tinde a se menține un echilibru între dezideratul apărării societății prin protecția ordinii publice, repararea prejudiciului cauzat victimelor și luarea în considerare a nevoii de reintegrare socială a celui condamnat.

În expunerea de motive a Codului penal s-a arătat că, în reglementarea sistemului pedepselor, principala preocupare a fost aceea de a crea un mecanism care, prin flexibilitate și diversitate, să permită alegerea și aplicarea celor mai adecvate măsuri, pentru a putea asigura, în acest fel, atât o constrângere proporțională în raport cu gravitatea infracțiunii săvârșite și pericolozitatea infracțurului, cât și o modalitate eficientă de recuperare socială a infracțurului.

Reliefându-se caracterul adaptabil al pedepsei, în general, în doctrină s-a specificat raportat la pedeapsă — atât cea din norma de incriminare, cât și cea impusă *in concreto*, privită ca

o consecință a principiului individualizării — că trebuie să aibă aptitudinea de a reflecta gravitatea faptei și pericolozitatea făptuitorului, pentru a exista șansa realizării scopului ei (Florin Streteanu, Daniel Nițu — *Drept penal. Partea generală*, vol. II, Ed. Universul Juridic, București, 2018, pag. 285).

În ordinea de idei a celor de mai sus, se desprinde, ca prim aspect, că regimul sancționator consfințit de art. 65 din Codul penal, cu denumirea marginală *Conținutul și modul de executare a pedepsei accesorii a interzicerii unor drepturi*, permite, în cadrul procesului de individualizare raportat la infracțiunea săvârșită pentru care s-a dispus condamnarea la pedeapsa principală a *închisorii*, aplicarea pe lângă aceasta a pedepsei accesorii a interzicerii exercitării drepturilor prevăzute de art. 66 alin. (1) lit. a), b) și d)—o din Codul penal, a căror exercitare a fost interzisă, *în concret, de instanță ca pedeapsă complementară*.

În această ipoteză, a individualizării pedepsei pentru infracțiunea singulară pentru care s-a dispus condamnarea, când alături de pedeapsa principală a *închisorii* s-a aplicat și pedeapsa complementară a interzicerii exercitării unuia sau a mai multor drepturi dintre cele prevăzute de art. 66 alin. (1) lit. a), b) și d)—o din Codul penal, *pedeapsa accesorie preia regimul de aplicare a pedepsei complementare*, ceea ce înseamnă că aplicarea pedepsei accesorii va fi obligatorie sau facultativă, după cum interzicerea exercitării unor drepturi, ca pedeapsă complementară, este obligatorie sau facultativă.

Concluzia se impune având în vedere dependența pedepsei accesorii de pedeapsa complementară *alăturată pedepsei închisorii*, așa încât se desprinde regula că aplicarea pedepsei accesorii este, de principiu, facultativă, întrucât, la rândul său, de regulă, pedeapsa complementară este lăsată la aprecierea instanței, necesitatea acesteia din urmă fiind stabilită în raport cu natura și gravitatea infracțiunii, împrejurările cauzei și persoana infracțurului conform art. 67 alin. (1) din Codul penal (în această situație, aplicarea pedepsei complementare este condiție *sine qua non* pentru aplicarea pedepsei accesorii, urmând a avea același conținut). Interconectarea dintre aceste tipuri secundare de pedeapsă, care, pe de altă parte, nu pot avea existență autonomă față de pedeapsa principală a *închisorii*, ilustrează că motivele care conduc la necesitatea aplicării pedepsei complementare se regăsesc automat în fundamentarea aplicării pedepsei accesorii.

Pornind de la aceeași caracteristică a strânsei legături a pedepsei accesorii cu pedeapsa complementară a interzicerii exercitării unor drepturi, pedeapsa accesorie se aplică *obligatoriu* atunci când pedeapsa complementară este prevăzută expres prin norma de incriminare din Partea specială a Codului penal ori legislația specială, pentru infracțiunea săvârșită [art. 67 alin. (2) din Codul penal] sau prin norme din Partea generală a Codului penal (spre exemplu, dispozițiile art. 57 — *Neaplicarea detențiunii pe viață*).

Rațiunea identității de conținut a pedepsei accesorii cu pedeapsa complementară a interzicerii exercitării unor drepturi însoțind *pedeapsa principală a închisorii* rezidă în împrejurarea că, dacă instanța a apreciat, în funcție de infracțiunea singulară săvârșită, că se impune pentru o justă individualizare a sancțiunii penale interzicerea exercitării unor drepturi dintre cele enumerate de art. 66 alin. (1) lit. a), b) și d)—o din Codul penal, ca pedeapsă complementară care se execută *după* momentele stabilite de art. 68 alin. (1) lit. c) din Codul penal (respectiv după executarea pedepsei *închisorii*, după grațierea totală ori a restului de pedeapsă, după împlinirea termenului de prescripție a executării pedepsei), *cu atât mai mult* interzicerea exercitării aceluiași drepturi concrete ce compun pedeapsa complementară apare justificată, ca pedeapsă accesorie, față de împrejurarea că executarea pedepsei accesorii *începe din* momentul rămânerii definitive a hotărârii de condamnare (chiar dacă persoana nu a fost încarcerată) și durează *până când* pedeapsa *închisorii* a fost executată sau considerată ca executată.

Prin urmare, se asigură o continuitate firească a interzicerii exercitării aceluiași drepturi pe durata executării pedepsei principale a *închisorii* și, ulterior, după executarea acestei pedepse principale, pe o perioadă de timp cuprinsă între unu și

cinci ani, stabilită de instanță ca durată a pedepsei complementare [art. 66 alin. (1) din Codul penal].

Din interpretarea logico-teleologică a dispozițiilor ce reglementează pedeapsa accesorie și pedeapsa complementară rezultă că instanța va face mai întâi o individualizare judiciară a pedepsei complementare a interzicerii unor drepturi, care coincide cu individualizarea judiciară a pedepsei accesorii, din moment ce drepturile interzise ca pedeapsă complementară vor fi interzise ca pedeapsă accesorie, asigurându-se continuitatea drepturilor interzise înainte și după executarea pedepsei principale a închisorii.

O altă situație când pedeapsa accesorie se impune cu caracter *obligatoriu* este cea în care pedeapsa principală aplicată pentru infracțiunea singulară săvârșită este *detențiunea pe viață*, în conformitate cu art. 65 alin. (2) din Codul penal, caz în care se realizează o individualizare distinctă a pedepsei accesorii, în cadrul drepturilor ce pot fi interzise dintre cele enumerate de art. 66 alin. (1) lit. a)—o) din Codul penal, după gravitatea faptei și persoana făptuitorului. În acest caz, conținutul pedepsei accesorii nu mai este influențat de conținutul pedepsei complementare a interzicerii unor drepturi a cărei aplicabilitate nu este permisă de lege alături de pedeapsa detențiunii pe viață.

Pentru considerentele expuse anterior, se conchide că art. 65 alin. (3) din Codul penal are în vedere modul de executare a pedepsei accesorii în cazul *infracțiunii singulare* pentru săvârșirea căreia s-a dispus condamnarea la o pedeapsă principală privativă de libertate (închisoare sau detențiune pe viață), contribuind la o mai adecvată individualizare a pedepsei *in genere* prin amplificarea caracterului aflictiv al tratamentului sancționator stabilit.

În mod distinct, pentru *concurusul de infracțiuni*, art. 45 din Codul penal reglementează deopotrivă cu regimul juridic al pedepselor complementare și al măsurilor de siguranță și regimul juridic al pedepselor accesorii, spre deosebire de vechiul Cod penal care prevedea, prin art. 35, numai regimul pedepselor complementare și al măsurilor de siguranță în cazul acestei pluralități de infracțiuni.

Legiferarea expresă a regimului juridic al pedepsei accesorii în situația concursului de infracțiuni, prin art. 45 alin. (5) din Codul penal, alături de dispoziții care instituie reguli de aplicare și executare a pedepsei accesorii în cazul condamnării la pedeapsa închisorii sau a detențiunii pe viață pentru o infracțiune singulară, prin art. 65 din Codul penal, evidențiază existența unor reguli speciale de aplicare a pedepsei accesorii (care se va executa) în situația concursului de infracțiuni.

În argumentare se evidențiază că, în cuprinsul art. 45 alin. (5) din Codul penal, legiuitorul a folosit, cu raportare la momentul contopirii, sintagma *pedeapsă accesorie rezultată*, ceea ce implică preexistența stabilirii pentru cel puțin una dintre infracțiunile concurente a pedepsei accesorii aferente pedepsei principale (eventual alăturate și unei pedepse complementare a interzicerii exercitării unor drepturi cu identitate de conținut, dacă pedeapsa principală este închisoarea). Ipoteza presupune, așadar, stabilirea inițială a uneia sau a mai multor pedepse accesorii pe lângă pedepsele principale, condiție explicit arătată în textul legal — *dacă pe lângă pedepsele principale au fost stabilite una sau mai multe pedepse accesorii*.

În considerarea dispozițiilor art. 45 alin. (5) din Codul penal, care fac trimitere la alineatele (1)—(3) ale aceluiași articol, se reține că, în cazul concursului de infracțiuni, pedeapsa accesorie rezultată se aplică după următoarele reguli:

— dacă pentru una dintre infracțiunile ce face parte din concursul de infracțiuni s-a stabilit pedeapsa accesorie a interzicerii exercitării unor drepturi, aceasta se aplică alături de pedeapsa principală rezultantă, chiar dacă pedeapsa accesorie nu a fost stabilită pe lângă pedeapsa privativă de libertate cea mai grea [*aplicarea corespunzătoare a art. 45 alin. (1) din Codul penal în cazul pedepsei accesorii*];

— dacă pentru două sau mai multe dintre infracțiunile concurente, alături de fiecare pedeapsă privativă de libertate, s-a stabilit pedeapsa accesorie a interzicerii exercitării unor drepturi cu același conținut, aceasta se aplică alături de

pedeapsa principală rezultantă [*aplicarea corespunzătoare a art. 45 alin. (3) lit. a) din Codul penal în cazul pedepsei accesorii*];

— dacă pentru două sau mai multe dintre infracțiunile ce compun concursul de infracțiuni, alături de pedepsele privative de libertate, s-au stabilit pedepse accesorii ale interzicerii exercitării unor drepturi cu un conținut concret diferit, acestea toate se aplică alături de pedeapsa principală rezultantă deoarece prin fiecare pedeapsă accesorie stabilită s-a urmărit o altă finalitate [*aplicarea corespunzătoare a art. 45 alin. (2) din Codul penal în cazul pedepsei accesorii*].

Stabilirea pedepsei accesorii rezultate pentru concursul de infracțiuni urmează, așadar, regulile prevăzute pentru pedeapsa complementară.

Se impun însă anumite sublinieri în legătură cu aplicarea art. 45 alin. (1)—(3) din Codul penal în cazul pedepsei accesorii, care derivă din conținutul mult mai amplu al pedepsei complementare conturat prin dispozițiile art. 55 din Codul penal, față de cel al pedepsei accesorii, și din aspectul particular constând în aceea că pentru pedeapsa complementară legiuitorul a prevăzut perioada de timp pentru care se poate institui.

Astfel, pedeapsa accesorie constă exclusiv în interzicerea exercitării unor drepturi conform art. 54 din Codul penal, așa încât în cazul pedepsei accesorii este exclusă ipoteza prevăzută de art. 45 alin. (2) din Codul penal referitoare la pedepse *de natură diferită*, această sintagmă având aplicabilitate numai pentru pedeapsa complementară care poate consta nu doar în interzicerea exercitării unor drepturi dintre cele enumerate expres de art. 66 din Codul penal, ci și în degradare militară și publicarea hotărârii de condamnare, potrivit art. 55 din Codul penal (în acest sens, Constantin Mitrache, Cristian Mitrache — *Drept penal român. Partea generală*, Ed. Universul Juridic, București, 2019, pag. 341—342; G. Bodoroncea s.a. — *Cod penal. Comentariu pe articole*, Ed. C.H. BECK, București, 2020, pag. 262).

De asemenea, se observă, pornind de la prevederile art. 45 alin. (3) lit. a) din Codul penal, că *durata cea mai grea* nu constituie un criteriu pentru aplicarea pedepsei accesorii rezultate, ca în situația pedepselor complementare aplicate pentru concursul de infracțiuni. Durata pedepsei accesorii coincide, ca regulă, cu cea a pedepsei principale rezultante privative de libertate, așa cum stabilesc prevederile art. 54 și art. 65 alin. (3) din Codul penal, dispoziții preluate de art. 45 alin. (5) din Codul penal prin care legiuitorul a reglementat distinct modul de executare a pedepsei accesorii în cazul concursului de infracțiuni. Severitatea pedepsei accesorii nu se poate raporta la durata acesteia deoarece durata sa este influențată de cea a pedepsei principale.

În cazul în care pedeapsa principală rezultantă este detențiunea pe viață aplicată în baza art. 39 alin. (2) din Codul penal (care permite aplicarea detențiunii pe viață atunci când s-au stabilit pentru infracțiunile concurente pedepse cu închisoarea și pedeapsa cea mai mare împreună cu sporul de o treime pentru contopire depășește limita indicată de textul legal, iar pentru una dintre infracțiuni pedeapsa prevăzută de lege este de 20 de ani închisoare sau mai mare), pedeapsa accesorie rezultată se aplică după aceleași reguli instituite de art. 45 alin. (5) din Codul penal, fiind luate în considerare pedepsele accesorii deja stabilite pentru infracțiunile concurente, reguli care se vor respecta independent de faptul că nu se aplică o pedeapsă complementară rezultantă (Florin Streteanu, Daniel Nițu — *Drept penal. Partea generală*, vol. II, Ed. Universul Juridic, București, 2018, pag. 141).

Ca atare, deși pedeapsa principală rezultantă este detențiunea pe viață, conținutul pedepsei accesorii nu va fi determinat de dispozițiile art. 65 alin. (2) din Codul penal, întrucât acestea instituie exigențe ale stabilirii pedepsei accesorii alăturate pedepsei principale a detențiunii pe viață în cazul sancționării comiterii unei infracțiuni singulare, or, pentru mecanismul de aplicare a pedepsei accesorii în situația concursului de infracțiuni sunt incidente, în toate situațiile, prevederile exprese ale art. 45 alin. (5) din Codul penal.

Ca orice tip de pedeapsă, cea accesorie trebuie să satisfacă condiția legalității, caracterul legal al pedepsei, în general, fiind consacrat prin art. 2 alin. (1) din Codul penal care consfințește

că legea prevede pedepsele aplicabile, trăsătura legalității pedepsei fiind stipulată și în art. 23 alin. 12 din Constituția României — „*Nici o pedeapsă nu poate fi stabilită sau aplicată decât în condițiile și în temeiul legii.*” Prin urmare, legalitatea pedepsei concursului de infracțiuni înseamnă inclusiv respectarea prevederilor legale în ceea ce privește aplicarea pedepsei accesorii.

În consecință, ca și în cazul stabilirii pedepsei principale rezultante pentru *concurusul de infracțiuni*, mecanismul stabilirii pedepsei accesorii rezultate presupune doi pași, succesivi: mai întâi sunt stabilite pedepsele accesorii pentru fiecare infracțiune concurentă, iar apoi se aplică pedeapsa accesorie rezultată pentru întreg concursul de infracțiuni. Astfel, mai întâi, pentru fiecare dintre infracțiunile concurente (făcând abstracție de existența celorlalte infracțiuni) se stabilește pedeapsa accesorie — care va avea același conținut cu pedeapsa complementară (facultativă sau obligatorie) a interzicerii exercitării unor drepturi când pedeapsa principală este închisoarea *sau* va avea conținutul prevăzut de art. 65 alin. (2) din Codul penal dacă pedeapsa principală este detențiunea pe viață (caz de neaplicare a pedepsei complementare). Apoi, în următoarea etapă, se aplică pedeapsa accesorie rezultată pentru concursul de infracțiuni, după regulile instituite de art. 45 alin. (1)—(3) din Codul penal.

Dispozițiile art. 45 alin. (5) din Codul penal nu disting în funcție de momentul constatării pluralității de infracțiuni a concursului de infracțiuni, iar unde legea nu distinge, nici noi nu trebuie să distingem (*ubi lex non distinguit nec nos distinguere debemus*).

Prin urmare, prevederile art. 45 alin. (5) din Codul penal au aplicabilitate nu doar atunci când condamnarea pentru

infracțiunile concurente se dispune prin aceeași hotărâre, ci și în situația judecării separate a infracțiunilor concurente, respectiv când infractorul condamnat definitiv este judecat ulterior pentru o infracțiune concurentă, precum și în cazul în care, după ce o hotărâre de condamnare a rămas definitivă, se constată că cel condamnat mai suferise o condamnare definitivă pentru o infracțiune concurentă [în cadrul contestației la executare prevăzute de art. 585 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală]. Pedeapsa accesorie corespunzătoare pedepsei principale executate care intră în mecanismul contopirii se va regăsi în conținutul pedepsei accesorii rezultate, chiar dacă, în mod evident, la rândul său a fost executată, deoarece, dacă infracțiunile concurente ar fi fost judecate împreună, iar contopirea s-ar fi realizat la acel moment, pedeapsa accesorie rezultată ar fi inclus interdicțiile exercitării tuturor drepturilor stabilite ca pedepse accesorii în procesul de individualizare pentru fiecare infracțiune concurentă.

Voința legiuitorului de impunere a pedepsei accesorii în raport cu fiecare pedeapsă principală privativă de libertate, iar nu direct pe lângă pedeapsa principală rezultantă privativă de libertate, este confirmată prin reluarea în cuprinsul art. 45 alin. (5) din Codul penal a modalității de executare a pedepsei accesorii rezultate (*până la executarea sau considerarea ca executată a pedepsei privative de libertate*), deși aceasta este prevăzută expres în definiția dată pedepsei accesorii prin art. 54 din Codul penal.

În concluzie, pedeapsa accesorie nu se poate aplica direct pe lângă pedeapsa principală rezultantă privativă de libertate întrucât pedepsele reflectă un proces de individualizare în raport cu fiecare infracțiune ce compune concursul de infracțiuni.

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 473 din Codul de procedură penală, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii va admite recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și, în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 45 alin. (5) din Codul penal, va stabili că, în materia tratamentului penal al concursului de infracțiuni, aplicarea pedepsei accesorii presupune stabilirea acesteia mai întâi pe lângă pedeapsa principală inițială și, apoi, pe lângă pedeapsa principală rezultantă.

PENTRU ACESTE MOTIVE

În numele legii

DECIDE:

Admite recursul în interesul legii formulat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și stabilește că:

În interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 45 alin. (5) din Codul penal, *în materia tratamentului penal al concursului de infracțiuni, aplicarea pedepsei accesorii presupune stabilirea acesteia mai întâi pe lângă pedeapsa principală inițială și, apoi, pe lângă pedeapsa principală rezultantă.*

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 474 alin. (4) din Codul de procedură penală.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 27 septembrie 2021.

PREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

CORINA-ALINA CORBU

Magistrat-asistent,
Florin Nicușor Mihalache

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329

C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR

și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCPMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro

Adresa Biroului pentru relații cu publicul este:

Str. Parcului nr. 65, intrarea A, sectorul 1, București; 012329.

Tel. 021.401.00.73, e-mail: concursurifp@ramo.ro, convocariaga@ramo.ro

Pentru publicări, încărcăți actele pe site, la: <https://www.monitoruloficial.ro/brp/>

MONITORUL
OFICIAL

5 948493 330486